

Crítica literària

L'alè vital de Contijoch

Sense alè és l'última novel·la escrita per Josefa Contijoch (Manlleu, 1940). Després d'haver estat guardonada amb el Premi Ciutat de Barcelona i Crítica Serra d'Or,enguany ha rebut, merescudament, el Crexells.

Sense cap mena de dubte, Contijoch és una de les autores de les lletres catalanes contemporànies amb més reconeixement i amb una gran trajectòria com a escriptora. Ràpidament es va saber introduir en el món de la cultura i de la producció literària. Va publicar les seves primeres composicions—escrites en castellà—durant la dècada del 1960 i des de llavors no ha parat. Des de la seva creació, l'any 1992, és membre del Comitè d'Espectadors del Centre Català del PEN Club.

Sense alè és, almenys per a l'autora, més que una novel·la: es fa difícil parlar-ne en poques paraules, crec. Situada en plena Catalunya de la dècada dels cinquanta, és una obra basada en fets reals i narrada amb to autobiogràfic que relata la tràgica i violenta mort d'una amiga. Així mateix ho expressa Contijoch: «Aquell cadàver em va convulsionar. ¿Per què em van abocar a fer un petó al cartronet fred de la galta? Ni ella ni jo no estàvem preparades per a res; menys encara per a la

JOSEFA CONTIJOCH

Sense alè

Edicions de 1984, 2012, 192 pàg.

mort.» Aquest esdeveniment marca tant Contijoch que converteix el seu desassossec en el present llibre.

L'eix central de l'argument són les *Versions* en què l'autora exposa les possibles hipòtesis sobre la mort de la seva amiga. I aquí l'autora ens delecta amb un joc entre realitat i ficció, entre què va passar i què podria haver passat, entre la versemblança i la realitat, entre els límits de la ficció i de la no-ficció que, en la present obra, es confonen irremeiablement. Ja ens ho avança al prefaci: «Els fets i les persones que senyoregen aquest text són certament reals. Però ja sabem que la realitat conté molta ficció, que la realitat no deixa de ser pura coincidència amb la ficció il·lusòria.»

Les *Versions*, doncs, són petits incisos intercalats en una narració ininterrompuda en què l'autora explora els seus sentiments i el seu jo aflora al més pur estil romàntic: envaint el fil discursiu de l'argument central i creant una amal-

gama d'instants i vivències, un retrat vital de les expectatives i les esperances d'una jove per a qui la vida tot just ha començat. I, precisament, el sentit de l'existència i la voluntat reflexiva són els trets que realment caracteritzen aquesta obra: «Quantes vides vivim irresponsablement, intuïtivament o en somnis? I el feix de l'oblit? Tot això deu ser la immortalitat que tant ens deien. Recordar és l'única forma d'eternitat que conec.» Són les pròpies reflexions de l'autora, doncs, aquelles que permeten a Contijoch jugar, crear i, sobretot, cercar la paraula poètica a través del seu jo. *Sense alè* és una poesia feta prosa.

En definitiva, estem davant d'una obra rítmica, d'introspecció i emoció, però també sensacionalment poètica. *Sense alè* aconsegueix difuminar la frontera que separa prosa de poesia. Però encara podríem dir més: realitat i ficció es fonen per conformar un horitzó comú, la lluita personal de cada

individu al llarg de la seva trajectòria vital. És en aquest escenari on Contijoch deixa entreveure les expectatives i somnis de joventut, en un moment en què tot encara estava per fer. És, indubtablement, molt més que una novel·la.

Crítica teatral

Un Mag Lari amb màgia camuflada

SPLENDA, de Mag Lari i Miquel Setó.
DIRECCIÓ: Mag Lari i Àngel Llàcer.
INTÈRPRET: Mag Lari.
BALLARINS: Griselda Astudillo, Roger Molist, Josep Ramon, Juan Carballido, Pol Quintana i Jesús Sanz.
Teatre Condal, Barcelona.
Fins al 6 de gener.

Sona Michael Jackson i els efectes màgics, els trucs i la trapelleria del Mag Lari va passant com si res durant més d'una hora i mitja, però sense que un s'adoni que es troba immers en un espectacle de màgia. *Splenda*, amb format de gran espectacle, és més teatre que màgia. Aquesta és la primera impressió que en pot treure l'espectador. Però només perquè la màgia marca de la casa està hàbilment camuflada en cadascuna de les accions, en cada gran aparell que omple l'escenari, en cada canvi d'escena, en cada intervenció parlada.

Al Mag Lari li agrada comunicar-se amb els espectadors. Amb el risc que aquesta opció tapi la seva capacitat màgica. Li agrada, a més, parlar amb l'auditori de tu a tu. I per a ell, que

© David Ruano

El Mag Lari barreja la màgia amb l'humor i la dramàturgia en el seu espectacle *Splenda*.

un teatre com el Condal, on torna per Nadal i Reis, sigui de grans dimensions, no és inconvenient perquè aquesta calidesa personal s'aconsegueixi des de la primera fila fins a l'última.

Splenda és un espectacle ple de sorpreses. I un té el dubte, ara, de si les ha d'anar desvelant totes o mantenir el misteri. *Splenda* té també voluntat d'espectacle *crossover*, que no vol dir *light*. Per començar, un espectacular zepelí inflable—quatre metres de llarg per dos d'amplada—vola per damunt de la platea. De moment, només sembla una galanteria de benvinguda,

però pocs minuts abans de començar, alguns espectadors ja comprovaran que el zepelí en qüestió porta males intencions. Deixem la incògnita en l'aire, mai més ben dit.

L'aparició de grans aparells és una constant en tot l'espectacle: una mena de gran barracot de fira; un gabial de barrots; un majestuós i fantàstic cavall alat; taules d'operacions; un coet llunàtic; pirotècnia de festa major; una tarima d'escalas per remarcar el glamour que impregna tot l'espectacle; les caixes negres de rigor del gènere de la màgia; un senzill globus amb fil, un

auto de *vintage*, escampall de serpentes platejades...

Tota aquesta escenografia, al costat d'uns efectes de so i de llum que formen part del protagonisme de l'espectacle i una banda sonora extreta en gran part d'algunes de les peces més conegudes de Michael Jackson, a més de la rèplica de la màscara de l'home llop de *Thriller*, i un vestuari elegant que, tant per al Mag com per a la mitja dotzena de ballarins i ajudants canvia almenys una cinquantena de vegades passant de l'estil imperial del XIX als anys trenta-quaranta i a les vestidures cibernetiques, configura un espectacle que entra per la vista i que es guarda ben guardats a la màniga uns quants números encara sorprenents de màgia—tant de cambra com de gran escenari—d'aquells que, en una pista de circ, el mestre de cerimònies qualificaria com a «més difícil encara».

Només cal vigilar que el Mag Lari i els seus ajudants no facin de debò el que amenacen de fer durant tota la representació: tallar pel mig el cos d'un pobre innocent de la platea en cada funció. Però del xou de *Splenda*, malgrat les amenaces, tothom en surt sa i estalvi i, sobretot, per a tranquil·litat dels futurs espectadors que no hagin vist cap de les representacions d'anteriors temporades, es garanteix que se'n surt no només sencer sinó també satisfet.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

